

2026Z09279

(ingezonden 4 mei 2026)

Vragen van de leden Podt en Heera Dijk (beiden D66) aan de minister en staatsecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over het bericht 'Van 'A Clockwork Orange' tot fantasy-boek: nooit werden zo veel titels uit Amerikaanse bibliotheken verwijderd' en het adviesrapport 'Maken (z)onder druk'

Vraag 1. Deelt u de mening dat het actief verwijderen of weren van boeken uit bibliotheken en schoolbibliotheken een bedreiging vormt voor de vrijheid van meningsuiting? 1) 2)

Vraag 2. Deelt u de opvatting dat juist voor jongeren die thuis of in hun omgeving weinig toegang hebben tot informatie of herkenning rondom bijvoorbeeld seksuele diversiteit of genderidentiteit, een laagdrempelige en diverse bibliotheekcollectie van groot belang is?

Vraag 3. Hoe beoordeelt u de ontwikkeling die wordt geschetst door de Schrijverscentrale en bibliotheken, waarbij bepaalde titels op sommige scholen niet meer welkom zijn, en ouders actief collecties 'opschonen'?

Vraag 4. Heeft u zicht op hoe vaak en welke typen titels in Nederland ter discussie worden gesteld of verwijderd uit (school)bibliotheken?

Vraag 5. Herkent u het beeld uit de Verenigde Staten dat met name boeken over seksualiteit, seksuele diversiteit, LHBTI-personen, vrouwen en minderhedenrechten relatief vaak onderwerp zijn van verwijdering of discussie? In hoeverre speelt dit in Nederland?

Vraag 6. Heeft u zicht op in hoeverre georganiseerde belangengroepen druk uitoefenen op bibliotheken en scholen om bepaalde titels te weren of te verwijderen?

Vraag 7. Welke waarborgen bestaan er in Nederland om te voorkomen dat politieke of maatschappelijke druk leidt tot beperking van het aanbod in bibliotheken en het onderwijs?

Vraag 9. Welke mogelijkheden ziet u om scholen en bibliotheken beter toe te rusten omstreden boeken te behouden, ook bij bezwaren van ouders of belangengroepen?

Vraag 10. Bent u bereid om, samen met relevante belangenorganisaties op het gebied van onder andere LHBTI-emancipatie, gendergelijkheid en seksuele educatie, te verkennen hoe bibliotheekcollecties op deze thema's beschermd kunnen worden?

1) NRC, 21 april 2026, Van 'A Clockwork Orange' tot fantasy-boek: nooit werden zo veel titels uit Amerikaanse bibliotheken verwijderd (www.nrc.nl/nieuws/2026/04/21/van-a-clockwork-orange-tot-fantasy-boek-nooit-verdwenen-zo-veel-titels-uit-amerikaanse-bibliotheken-a4926043)

2) Raad voor Cultuur, 20 januari 2026, Maken (z)onder druk (www.raadvoorcultuur.nl/actueel/nieuws/2026/01/20/advies-artistiek-vrijheid-maken-zonder-

druk)